

Nytt fra Seksjon for allmenntmedisin (SAM), UiB

Kjære kollega i vestlandsk allmennpraksis!

Sjølvs om statsbudsjettet vart eit nytt tilbakeslag for satsing på allmennmedisinsk forskning, så ligg ikkje det allmennmedisinske miljøet i Bergen på latsida. Tre disputasar vart gjennomført i vekene før jul, og det er all grunn til å gratulere både dei tre, rettleiarane og miljøet for vel utført jobb. Avhandlingane er presentert annan stad på denne sida. I tillegg har Allmennmedisinsk forskningsenhet (AFE-Bergen) stor aktivitet gjennom løyvingar frå det nye Allmennmedisinsk forskningsfond, og forskingsleiar Guri Rørtveit er nyttnemnt professor i allmennmedisin.

Dei allmennmedisinske akademikarane utvist stor aktivitet i media den siste tida, knytta til viktige saker for fagutvikling og organisering av fastlegeordninga. Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin har levert forslag til Nasjonal handlingsplan for legevakt, som har ført til ein brei debatt og mange mediaoppslag omkring framtidig organisering av legevakttenesta.

Det er viktig at forskarar tek del i fagdebatten og offentleg ordsifte omkring helsetenesta. At det i det siste har vore mange bergensstemmer i landsdekkande fora, skal vi vere glade og stolte over. Vest er ikkje alltid best, men det er kjekt når vi kan vise att i landskapet.

Steinar Hunskaar
steinar.hunskaar@isf.uib.no

Doktorgrad I: Kan man stole på blodsukker verdien?

Gunn BB Kristensen disputerte 7. november 2008 for PhD-graden med avhandlingen *Self Monitoring of Blood Glucose; Aspects of Analytical Quality*.

Avhandlingen gir ny kunnskap om hvordan man kan sikre god kvalitet på egenmåling av blodsukker. Kvalitet på blodsukkerapparat er evaluert og beskrevet ved bruk av en standardisert prosedyre som inkluderer en brukertest. Videre er to ulike kontrollprogram for å overvåke kvaliteten vurdert. Arbeidet viser at kvaliteten på

blodsukkerapparater blir bedre og at det er færre brukerfeil. Det er nødvendig med en grundig og standardisert undersøkelse av utstyr før det kommer på markedet.

Kristensen er utdannet bioingeniør. For tiden er hun ansatt som forsker ved NOKLUS. Hovedveileder har vært professor Sverre Sandberg.

Doktorgrad II: Enkle tiltak ga helsegevinst i Guatemala

Esperanza Díaz disputerte 21. november 2008 for PhD-graden med avhandlingen *Impact of reducing indoor air pollution on women's health. RESPIRE Guatemala – Randomised exposure study of pollution indoors and respiratory effects*.

En stor randomisert intervensjonsstudie undersøkte helseeffekten av å redusere inneforurensning ved å installere ovner på landsbygden i Guatemala, blant mayaindianere som bruker tradisjonelle åpne ildsteder. Over 500 kvinner og deres små barn deltok i studien. Undersøkelsen er et samarbeid mellom universitetene i Berkeley (USA), del Valle de Guatemala, Liverpool (Storbritannia) og Bergen.

Ovnene reduserte både obstruktive lungesyntomer og andre symptomer som hodepine og øyeplager. I tillegg ble selvpoppfattet helse signifikant bedre blant kvinner som brukte ovnene.

Díaz er fra Spania, har studert medisin i Madrid og ble spesialist i allmennmedisin samme sted i 1999. Hun flyttet til Norge og ble spesialist i allmennmedisin i Norge i 2003. De siste årene har hun jobbet 50 % som fastlege og 50 % som stipendiat ved Seksjon for allmennmedisin. Hovedveileder har vært førsteamanuensis Tone Smith-Sivertsen.

Doktorgrad III: Hjertepasienters motivasjon for varige livsstilsendringer

Thomas Mildestvedt disputerte 5. desember 2008 for PhD-graden med avhandlingen *Motivating cardiac*

rehabilitation patients to maintain lifestyle changes.

Livsstilen til 217 pasienter ved Krokeide Rehabiliteringssenter ble undersøkt og fulgt over 2 år. Halvparten fikk en forsterket oppfølging med to individuelle samtaler under kurset og telefonoppfølging 6 og 24 måneder etter at kurset var over. Studien fant at hele rehabiliteringsgruppen i stor grad klarte å endre og vedlikeholde sine kost- og mosjonsvaner. Endringer var ikke bedre i gruppen som fikk forsterket rehabilitering. Pasienter som klarte å endre sine levevaner rapporterte høy grad av indre styrt motivasjon, stor tro på å kunne mestre livsstilsendringene over tid og tro på gode utsikter generelt. Studien peker på at enkelte grupper, slike som røykere og de med psykiske vansker, bør få en mer målrettet oppfølging.

Mildestvedt er spesialist i allmennmedisin og fastlege ved Minde Medisinske senter og universitetslektor ved Seksjon for allmennmedisin. Hovedveileder har vært professor Eivind Meland.

Tildelinger fra Allmennmedisinsk forskningsfond

Allmennmedisinsk forskningsfond har hatt ny tildelingsrunde og alle fire søknadene fra Bergensmiljøet har fått tildeling. I alt fikk 12 av 17 søkere tildelt stipend.

- Gunhild Felde (40% stilling) til prosjekt om sammenheng mellom urininkontinens og psykisk sykdom. Hun er fastlege i Bergen.
- Sverre Rørtveit (20% stilling) til en studie om klinisk forløp og bakterienes egenskaper ved impetigo i Austevoll kommune. Han er kommunelege i Austevoll.
- Hege R S Jacobsen (50% stilling) til prosjektet: Når hjertet trenger endring - pasientens tanker og motivasjon etter hjertesykdom. Hun er fastlege i Bergen.
- Liv Tveit Walseth (100% stilling) til prosjekt om styrking av pasientens handlingsevne gjennom kommunikatív handling i lege-pasientforholdet. En studie av normative overveielser i kronisk sykes og høyriskopasienters konsultasjoner hos fastlegen. Hun er fastlege i Songdalen ved Kristiansand.

Kjære kollega i vestlandsk allmenntilleggspraksis!

Dette blir skrivinga få veker før vi skal få ei stortingsmelding om den såkalla Samhandlingsreforma. Frå å vere ei reform først og fremst mynta på sjukehusa, kan vi no forvente oss eit reformforslag knytta til kommunane, der mellom anna fastlegane blir i sterkare fokus enn først antatt.

Det er all grunn til å tru at her kjem forslag som angår fastlegane sine daglege oppgåver, ansvar og organisering. Kanskje også tiltak som vil påverke økonomien vår. Vi vil truleg også finne omtalar av praksiskvardagen vår, kva vi driv med og kva vi kan oppnå, som vi ikkje kjenner oss heilt igjen i. Vi får heilt sikkert debatt om prioriteringar av tidsbruken vår!

Eg trur det var viktig å få ein debatt om fastlegeordninga no. Det gir fokus og auka interesse og potensiale for fornying og utvikling.

Steinar Hunskaar
steinar.hunskar@isf.uib.no

Nye allmenn- praktikerstipend til Bergen

Allmenntilleggsmedisinsk forskningsutvalg har avholdt møte og fordelt nye stipendmidler. Våre stipendøknader fra UiB fikk støtte med tilsammen 7 av de 25 månedene som ble tildelt.

Kjell Horpestad fikk 2 mnd til prosjektet "Rehabilitering i utlandet – en oversikt over hva som finnes av behandling generelt, og detaljert gjennomgang av den rehabilitering som drives ved Dødehavsklinikken". Han er fastlege i Klepp i Rogaland.

Kristina Iden fikk 3 mnd til prosjektet "Antidepressiva i sykehjem – analyse av kliniske beslutninger". Hun arbeider som sykehjemslege i Stavanger.

Satya P Sharma fikk 2 mnd til prosjektet "Outcome in shoulder capsulitis (frozen shoulder)". Han er fastlege i Bergen.

Går du i tanker om et prosjekt der allmennpraktikerstipend kan være en start? Ta kontakt med oss ved SAM!

Ny bok: Skapar vården ohälsa? Allmänmedicinska relektioner

I en ny nordisk debattbok har Kirsti Malterud og Eivind Meland fra Bergensmiljøet vært med. Malterud er medforfatter på et kapittel om kvinners erfaring med måling av beintetthet og Meland på et kapittel om vitenskap og kunnskapssyn. Boken har blitt til som en del av arbeidet i Nordic Risk Group som ble etablert etter Nordisk kongress i allmenntilleggsmedisin i Trondheim.

Fra den svenske omtalen:
"Alla medicinska åtgärder kan medföra oönskade effekter. Undersökning och behandling av friska i förebyggande syfte är inget undantag. I boken omtalas risktänkande, resurs-tänkande, medikalisering och kommersialisering och om betydelsen av dessa fenomen för läkare, individer och samhälle.

Referanse: Skapar vården ohälsa? Allmänmedicinska relektioner. John Brodersen, Brigitta Hovelius, Lotte Hvas (red.). 2009, ISBN 9789144052557, Studentlitteratur.

Ny doktorgrad: Signe Karen Dørheim

Signe Karen Dørheim disputerte tirsdag 17. mars 2009 for PhD-graden med avhandlingen "Depression and sleep in the postnatal period. A study in Nepal and Norway." Dørheim har jobbet som allmenntilleggsmedisinsk i Balestrand (1995-1999) og i Nepal (2000-2003). Siden 2005 har hun vært stipendiat ved Seksjon for allmenntilleggsmedisin, lønnet av midler fra Helse Vest, med førstestamanuensis Gunnar Bondevik som hovedveileder. Hun arbeider nå ved Sandnes DPS.

Målet med studien var å undersøke forekomst og risiko for depresjon etter fødselen i Nepal og i Norge. I Norge ble også søvn etter fødselen studert ved spørreskjema og søvnregistreringer. I alt deltok 426 nepalske og 2830 norske kvinner i studien. I Nepal var det en lavere forekomst av depressive

plager (5%) enn tidligere rapportert fra landet (12%), mens i Norge var forekomsten høyere (16,5%) enn tidligere (9-10%). Både i Nepal og Norge var depresjon relatert til et dårlig forhold til partneren, til tidligere depresjon, depresjon under svangerskapet og stressende livshendelser det siste året. Dårlig søvn var også relatert til depresjon i begge land.

Nær 60% av de norske kvinnene rapporterte moderate til alvorlige søvnproblemer. Kvinner med tidligere søvnproblemer, førstegangs fødende og kvinner som kombinerte amming med flaskemelk hadde også dårligere søvn. Mødre med barn som sov på eget rom rapporterte om bedre søvn.

Disputasen er den første fra Seksjon for allmenntilleggsmedisin som har foregått i Stavanger.

Ny bok: Læring av feil og klagesaker

Rapport fra Helsetilsynet 7/2009: Svein Zander Bratland og Sverre Lundevall (red.): Læring av feil og klagesaker. 2009, ISSN: 1503-4798 (elektronisk utgave).

Denne boka har som målsetting å gi mulighet for å lære av feil, og utgis av Helsetilsynet i samarbeid med Legeforeningen. Det er lagt særlig vekt på eksempler i form av hendelser hentet fra klager behandlet av tilsyn og Norsk pasientskadeerstatning. Den teoretiske delen gir kunnskap om feil i medisinsk virksomhet, klagebehandling, legers reaksjoner på klager og hvordan klager best kan håndteres.

Det har de senere årene vært satt fokus på feil og leger uten norsk opprinnelse. Dette er omtalt i boka sammen med en gjennomgang av hvordan allmenntilleggsmedisinsk kan organiseres for å unngå feil. Redaktørene ønsker at boka skal gi grunnlag for diskusjoner blant allmenntilleggsmedisinsk under spesialisering og i smågrupper. Slike kollegabaserte prosesser har læringspotensialet vist seg å være størst.

Fra Bergensmiljøet har Gunnar Bondevik, Steinar Hunskaar og Kirsti Malterud vært medforfattere. Svein Z Bratland er også tilknyttet miljøet gjennom Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin.

Nytt fra Seksjon for allmenntmedisin (SAM), UiB

Kjære kollega i vestlandsk allmennpraksis!

For få veker sidan kom Legeforening med statusrapporten "TILLIT – TRYGGHET – TILGJENGELIGHET: Styrking av allmenntmedisin og fastlegeordning frem mot år 2020". Dette er eit viktig dokument for faget vårt, det fortener ein stor lesarkrins blant alle legegrupper, men må karakteriserast som obligatorisk pensum for alle allmennpraktikarar.

I dokumentet slår legeforeninga eit slag for styrking og utvikling av allmenntmedisinen og fastlegeordninga. At det kom samstundes med Stortingsmeldinga om Samhandlingsreformen er inga ulempe. Der Stortingsmeldinga har meir overordna prinsipp og vurderingar, har rapporten eit vell av konkrete forslag og mål for verksemda i norsk allmennpraksis.

Gjennomgangsmelodien er auka kvalitet og kva som skal til for å oppnå det. Gjennom betre utdanning, ekstern og intern kvalitetskontroll, forskning og betre tilgjenge for mange pasientgrupper, skal kvaliteten på allmenntlegen si kliniske og koordinerande rolle styrkast. Allmennpraksis skal som før vere eit lågterskeltilbod for alle, og alle som treng det bør få eit tilbod ved fastlegekontoret samme dag. Pasientgrupper som ikkje så lett kan komme til kontoret, må nåast gjennom sjukebesøk eller annan oppsøkjande verksemd.

Les og diskuter!

Steinar Hunskaar
steinar.hunskar@isf.uib.no

Praksislærarprisen til Olav R Furnes

Universitetet i Bergen deler kvart år ut ein praksislærarpris til ein allmenntlege som har utmerka seg spesielt positivt som lærar i allmenntmedisin for medisinske studentar. Kandidaten blir valgt ut på grunnlag av den skriftlege evalueringa studentane gir etter å ha vore utplassert ein månad i allmennpraksis. Prisen dette året gjekk til kommunelegen i Gaular, Olav Reidar Furnes. Furnes er frå Gaular. Han kom dit som distriktlege i 1983, og driv no gard i tillegg til å vere kommunelege og

fastlege. Han har også vore distriktlege, rådgivande trygdelege og medlem av kontrollkommissjonen ved psykiatrisk klinikk SSSF. Han er kjent som ein aktiv og samfunnsengasjert kollega, og i følge studentanes tilbakemelding spesielt flink til til å få pasientane til å kjenne seg vel ivarettatt under konsultasjonen.

Olav R Furnes er gift og har seks barn, derav fleire legar. Han driv med storfe på garden sin heime i Gaular. Og dersom tida strekk til, likar han å lese tysk grammatikk, det språket han måtte lære seg då han starta som medisinarstudent i Wien

Nytilsette ved Seksjon for allmenntmedisin

Det har siste året vore utlyst fleire faste vitenskaplege stillingar ved Seksjon for allmenntmedisin.

Følgjande personar er tilsett og har starta i stillingane sine som førsteamanuensar:

- Esperenza Diaz, 50% stilling
 - Stefan Hjörleifsson, 40% stilling
 - Thomas Mildestvedt, 20% stilling
- I tillegg har førsteamanuensis Sturla Gjesdal fått auka stillinga si frå 50 til 100%.

Fra Fritt Ord til Filosofisk poliklinikk

Fritt Ord utlyste i 2009 tilskudd à kr 50 000 til åpne møter om verdi- og samfunnsprospørsmål aktualisert av finanskrisen. Fritt Ord mottok 22 søknader, og av de 15 utvalgte prosjekter var Filosofisk poliklinikk, som i samarbeid med Bergen offentlige bibliotek skal arrangere "Samtalemøter om velferdsstat og helsevesen" i løpet av høsten.

Allmenntmedisinsk – universitetsmøte til Bergen

De fire allmenntmedisinske universitetsmiljøene møtes hvert år om høsten for å drøfte felles utfordringer og problemstillinger innen undervisning og forskning. Møtes holdes i oktober år i Bergen med Seksjon for allmenntmedisin som vertskap. I tillegg til de fire instituttmiljøene deltar også

Allmenntlegeforening og Norsk forening for allmenntmedisin.

På programmet i år står naturleg nok Samhandlingsreformen, sammen med problemstillinger knyttet til finansiering av og rekruttering til allmenntmedisinsk forskning, samt planlegging av Nordisk kongress i allmenntmedisin i Tromsø i 2011.

Kirsti Malterud 60 år

Kirsti Malterud rundet 60 år den 29. august 2009. Hun er nå forsker ved Allmenntmedisinsk forskningsenhet Bergen og fastlege ved Fjellsiden legesenter. Hun kan se tilbake på et innholdsrikt liv både som privatperson, fagperson og som samfunnsengasjert menneske. Hun startet sin allmenntmedisinske kliniske og forskningsmessige karriere i Oslo, og kom til Bergen i 1987 til kombistilling som førsteamanuensis ved Seksjon for allmenntmedisin og kommunelege ved Ulriksdal legesenter. Hun disputerte i 1990 på en avhandling om allmennpraktikerens møte med kvinnelige pasienter. I 1992 ble hun den første kvinne med professorat i allmenntmedisin, en stilling hun hadde i varierende stillingsbrøker inntil hun sluttet ved UiB i 2007.

Malterud har publisert over 200 vitenskapelige artikler, de viktigste med bruk av kvalitative forskningsmetoder, og hun har publisert i de mest prestisjetunge internasjonale tidsskrifter. I tillegg har skrevet eller vært medforfatter av en rekke bøker. Hun har særlig interessert seg for sårbare pasientgrupper, de som har liten medisinsk prestisje, slik som pasienter med fibromyalgi, kronisk utmattelsessyndrom og voldsutsatte kvinner.

Gjennom de 20 år ved Seksjon for allmenntmedisin og senere som en del av det større allmenntmedisinske fagmiljøet i Bergen, har Kirsti Malterud hatt stor betydning for oppbyggingen av allmenntmedisinsk undervisning og forskning i Bergen og for rekruttering av forskere til allmenntmedisinske prosjekter. Ikke minst har hun lagt vekt på å gi kvinnelige leger god innføring og oppfølging i mange prosjekter, og hun har således bidratt til praktisk likestillingsarbeid av stor verdi.

Alle kolleger ved Seksjonen gratulerer med dagen

Kjære kollega i vestlandsk allmennpraksis!

Hausten har fagleg sett så langt vore mykje prega av influensa, i mange fasettar. Fastlegar og legevakt har hatt stor pågang frå publikum om råd, behandling og ikkje minst vaksinespørsmål. For mange har paradoksalt nok ein til no nærmast ikkje eksisterande sjukdom (svineinfluensa) vore ein av dei hyppigaste tema pasientane har henvendt seg om.

Vi har nærmast vore teppebomba med retningslinjer og råd om den kommande pandemien, og veke for veke har tida for massevaksinasjonen nærma seg. I det siste er det blitt klart at tida for vaksinasjon mot sesonginfluensa og svineinfluensa kjem til å overlape, og dette har ikkje gjort det lettare å halde tunga beint i munnen for legane, kommunane og pasientane.

Ein instans som ikkje klarte prøven, er utan tvil Helse- og omsorgsdepartementet. Forskrifta om maksimaltakst på kroner 50 for vaksinesetting, og den påfølgande fullstendige immuniteten(!) mot innvendingane frå legeföreningen, KS og Helsedirektoratet og fastlegane rundt om, er ein studie i arroganse og bedreviten på sviktande grunnlag. Når høgste politiske nivå kan uttale at det var ukjent for departementet at fastlegane vanlegvis deltek i vaksinasjon mot sesonginfluensa, då skjønar vi i desse samhandlingstider at departementet framleis er eit stykke nede på læringskurva!

No er prisforskrifta oppheva og lokale fastlegar kan gjere avtalar med kommunane sine slik dei alltid har gjort. Debatten har også vist at mange fastlegar har vore lite pris- og kostnadsbevisste tidlegare, og faktisk har tilbydd tenestene sine for billeg. Slik sett er det mogeleg at regjeringa sin mislukka 50-kroners strategi faktisk har medført at fastlegane har betra økonomien sin utanom regulære oppgjer.

Det er no tid for å konsentrere seg om det faglege igjen og tilby relevante pasientgrupper vaksine i tråd med best tilgjengeleg dokumentasjon.

Steinar Hunskaar
steinar.hunskaar@isf.uib.no

AFU-stipend til allmennpraktikere på Vestlandet

Det er fortsatt stor søknad om allmennpraktikerstipend, og ved høstens søknadsfrist var det kommet 12 søknader om ialt 54 stipendmåneder. Det var 26 månedsverk til fordeling. Følgende søkere fra Bergen har fått tildelt AFU-stipend for vår 2010:

Kristian Anton Simonsen, fastlege i Lindås, for Fastflu-prosjektet: Influenza-forskning i allmennpraksis (3 mnd)

Henrik Høberg, fastlege i Hyllestad, for prosjektet Sosial fobi i allmennpraksis (2 mnd)

Velferdsstat og helsevesen i finanskrisetider

Bergen Offentlige Bibliotek og Filosofisk Poliklinikk arrangerer høsten 2009 åpne samtalemøter under paraplyen Velferdsstat og helsevesen i finanskrisetider, med støtte av Fritt ord. Etter foredraget og kunstnerisk kommentar åpnes det for diskusjon. Kommende møter:

4. november 2009 19:00-21:00: Grenseløse forventninger og sviktende solidaritet - velferdsstaten om 20 år. Professor Sigurd Skirbekk, Universitetet i Oslo.

2. desember 2009 19:00-21:00: En bærekraftig velferdsstat - er det mulig? Stortingsrepresentant Torbjørn Røe Isaksen, tidligere leder av Unge Høyre og politisk redaktør i Minerva.

2pd – Ny takst i normaltariffen for doktorgrad

I årets Normaltariff har vi for første gang fått en egen takst (2pd, kr 10,-) slik at allmennleger med doktorgrad og som driver aktiv forskning får en økonomisk belønning for sitt forskningsarbeid.

I en kronikk i Dagens Medisin i 2008 dokumenterte allmennlege og stipendiat ved SAM Stian Langeland Wesnes at stipendiater er de klart lavest lønnete legene i Norge. Leger i allmennpraksis får lite igjen både karrieremessig og ikke minst økonomisk for doktorgrad.

Beregningene viste at allmennleger taper flere millioner kroner på stipendiatlønn gjennom doktorgradsarbeidet. Han foreslo derfor en takst som skulle kompensere og belønne slikt arbeid i ettertid hvis man fortsatte som fastlege og aktiv forsker. Taksten vil forhåpentligvis også virke rekrutterende for forskning i allmenntidleg medisin. Sykehuslegene har allerede et lønnstillegg på grunnlag av doktorgrad, og allmennlegene er nå kommet etter - i form av en liten tilleggstakst på alle konsultasjoner.

Ny stipendiattype til glede for SAM

Forskarlina for medisinske studentar har no uteksaminert dei første studentane sine og Det medisinsk-odontologiske fakultet har innført ein ny type stipend for desse: 2-årige doktorgradsstipend for legar som siktar å gjere ferdig doktorgraden sin rett frå studiet og før turnustenen. I alt tre slike stipend har vore utlyst i 2009.

Marit Ebbesen har nyleg starta ved Seksjon for allmenntidleg medisin i eit slikt stipend. Ho skal studere om pasientar som får diabetes har ekstra høg risiko for å utvikle urininkontinens. Ho skal nytte ferske data frå HUNT (Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag).

Resolusjon om legevakt

Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin leverte i januar 2009 Forslag til nasjonal handlingsplan for legevakt. Sidan har lite skjedd på sentralt hald, og samhandlingsreforma ga heller ikkje drahjelp til fordel for utvikling av legevakttenestene. No har eit seminar i regi av Allmenntidlegforeningen og Norsk forening for allmenntidleg medisin sendt ein resolusjon til Helsedirektoratet der dei seier at legevakttenestene må styrkast, og der dei stiller seg bak hovudinnhaldet i Forslag til Nasjonal handlingsplan for legevakt: "Det er nødvendig med en egen forskrift for legevakt for å kunne sikre rammene og kvalitetskravene til denne tjenesten. Vi ber om at handlingsplanen følges opp snarest."

Nytt fra Seksjon for allmenntidning (SAM), UiB

Kjære kollega i vestlandsk allmenntidning!

På annan stad i denne spalta står det at norske fastlegar kjem dårleg ut i ei internasjonalt samanlikning. Ei nærare analyse av funna viser at mange av dei svake resultatane kan tilskrivas ein felles faktor; ein umoderne og ikkje samhandlande digital infrastruktur i form av lite avanserte journalsystem og manglande tovegs meldingsutveksling. I høve til mange andre land, ser det faktisk ut til at vi no sakkar klart akterut, kanskje som eit resultat av manglande fornying og utvikling av datasystem som ga oss leiinga i verda i mange år.

For meg er det no innlysande at vi manglar ein felles digital motorveg i statleg regi i norsk allmenntidning. Staten må ha ansvar for infrastrukturen og for kravspesifikasjonane, kanskje også for drifta, og før dette kjem på plass, vil vi halde fram å sakke etter. Norge er ikkje større samla enn det lokale regionar og private helsetenesteaktørar er i mange andre land, og der eit einheitleg system er sjølvsagt.

Steinar Hunskaar
steinar.hunskaar@isf.uib.no

Norsk helsesystem skårer lavt

Allmenntidning i 11 land har vurdert egen praksis og samhandling med spesialisthelsetenesten. Rapporten fra undersøkelsen ble lagt fram ved et internasjonalt helseministermøte i Washington i november 2009. I den norske delegasjonen ledet av statssekretær Tone Toften i HOD, var også professor Steinar Hunskaar som la fram det norske faginnlegget ved møtet. Undersøkelsen er i Norge gjennomført av Nasjonalt kunnskapssenter for helsetenesten.

Undersøkelsen viser at norske fastleger i hovudsak er mer fornøyde med helsetenesten og egen arbeidssituasjon enn kollegene i de andre landene. Men Norge skårer aller dårlegst på rutiner for å måle og vurdere kvaliteten på fastlegenes tjenester. Bare én av fire norske fastleger har rutiner for å motta og gjennomgå data om kliniske resultat

Søvnproblemer i klinisk praksis

Forskningsmiljøene ved Seksjon for allmenntidning har som mål å bidra med sin kompetanse overfor praksisfeltet ved å tilby vidare- og etterutdanningskurs. Kurstilbudet for 2010 er et kurs over 18 timer om søvn og søvnsykdommer (Kurs nr.: B-24599). Kurset avholdes som 6 møter i tiden 28.01 - 28.10.2010. Målgruppen er fastleger, både spesialister og leger i spesialisering i allmenntidning.

Etter endt kurs skal deltakerne ha lært om alle typer søvnproblemer (insomni, søvnapne, døgnrytmeforstyrrelser, restless legs/PLMS, hypersomnier og parasomnier). Det vektlegges praktisk håndtering av de ulike pasientgruppene. Både ikke-medikamentelle og medikamentelle intervensjoner omtales, inkludert lysbehandling og melatonin. Det er aktuelt å gjøre praksisundersøkelse mellom kursdagene, hvor pasientdata om søvn og søvnproblemer samles inn. Dataene blir deretter presentert på neste møte. Påmelding til Kontor for legers vidare- og etterutdanning (Bergen), Den norske legeförening, Postboks 7804, 5020 BERGEN (kurs.bergen@legeföreningen.no).

Sykdomsforløp og risikofaktorer ved en influenzaepidemi

Data fra 3000 pasienter skal gi økt kunnskap om hvordan folk bruker helsetjenestene ved en epidemi. Målet er å utnytte influensabølgen til å skaffe mer kunnskap om epidemier i allmenntidning.

Forskningsprosjektet, som utgår fra Allmenntidning forskningsenhet, skal samle inn data fra alle pasienter som kontakter sin fastlege med influensasymptomer i Hordalandskommunene Bergen, Austevoll, Kvam, Lindås og Meland. Forskerne vil kartlegge sykdomsforløp, risikofaktorer og forekomsten av komplikasjoner knyttet til influensaepidemien med det nye A/H1N1-viruset. Pasientene spørres om symptomer under sykdommen, behandling, forebyggende tiltak, risikofaktorer og bruk av helsetenesten.

Et utvalg som via spørreskjemaet samtykker til dette,

vil bli spurt om å avgi en blodprøve for å teste om de virkelig har hatt influensa, og i så fall hvilken type. Pasientene inviteres til å delta i undersøkelsen via sin fastlege.

Fra Unifob til Uni Research

To av forskningsmiljøene våre, Allmenntidning forskningsenhet (AFE) og Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin (Nklm), har siden starten vært organisert som en del av Unifob helse. Unifob har eksistert siden 1986, først etablert som en stiftelse, men gikk over til aksjeselskapsformen i 2003. Hovedeiere er Universitetet i Bergen (85%) og Stiftelsen Universitetsforskning Bergen.

Fra 20 november 2009 har organisasjonen skiftet både navn og visuell profil. Det nye navnet er Uni Research og avdelingen med de allmenntidning miljøene heter nå Uni helse. Uni Research driver forskning og utvikling innen helse, språk- og informasjonsteknologi, marinbiologi, miljø, klima, petroleum, kultur og samfunn. Uni Research er en av Norges største forskningsorganisasjoner med over 500 ansatte fra 30 nasjoner, og omsetter forskning for 450 millioner i året. Selskapet består av ni fagavdelinger.

Navneendringen har ikke innvirkning på de faglige aktivitetene ved Nklm eller AFE.

Allmenntidning forskningsfond

AMFF er blitt en svært viktig faktor i finansiering av allmenntidning forskningsprosjekter. Fondet har ved høstens tildeling bevilget om lag 6 millioner kroner til prosjekter for 2010. 12 av 20 søknader fikk støtte. Fra Bergensmiljøet har følgende fått tildeling:

- Svein Kjosavik (Sandnes): Forskrivning og forskrivere av psykofarmaka
- Knut-Arne Wensaas (Bergen): Giardiaepidemien i Bergen
- Robert Burman (Bergen): Brystsmerter på legevakt

I tillegg har flere andre finansiering fra fondet i 2010 basert på tidligere tildelinger.